

Tysk

Formål:

Formålet med undervisningen i tysk er, at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, således at de kan forstå talt og skrevet tysk og kan udtrykke sig mundtligt og skriftligt. Undervisningen skal samtidig udvikle elevernes bevidsthed om det tyske sprog og sprogbrug samt sprogtilegnelse.

Undervisningen skal skabe rammer for oplevelse, indsigt og samarbejde samt styrke elevernes aktive medvirken. Herved skal undervisningen bidrage til, at eleverne bevarer lysten til at beskæftige sig med sprog og kultur til fremme af deres videre udvikling.

Undervisningen skal give eleverne indsigt i kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande og derved styrke deres internationale forståelse og forståelse af egen kultur.

Formålet er også, især i de mindre klasser, at eleverne ved optagelsen af et fremmedsprog danner sig andre begreber om det sproglige og i høj grad stimuleres til bedre udtale, hvilket også gavner og understøtter det danske sprog.

Der undervises i tysk på alle klassetrin (1.-9. klasse).

De centrale kundskabs- og færdighedsområder er:

- Kommunikative færdigheder
- Sprog og sprogbrug
- Sprogtilegnelse
- Kultur- og samfundsforhold

Kommunikative færdigheder:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- forstå talt tysk om kendte og ukendte emner fra dagligdagen
- forstå hovedindholdet af lyd- og billedmedier, hvor forskellige regionale og sociale sproglige varianter forekommer, når emnerne er genkendelige
- deltage i samtaler mellem flere indfødte sprogbrugere
- deltage uforberedt i samtaler om kendte emner
- gengive informationer og oplevelser
- redegøre for erfaringer og viden og udtrykke følelser og holdninger i forbindelse med samtaler, debatter og fremlæggelser
- læse, forstå og referere hovedindholdet af forskellige typer af tekster inden for genkendelige emner
- søge og udnytte informationer fra forskellige medier og informationskilder inden for genkendelige emner
- udtrykke oplevelser, følelser og viden i en sammenhængende, skriftlig form
- afpasse en skreven tekst i forhold til modtageren, når der er tale om teksttyper fra dagligdagen.

Sprog og sprogbrug:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- udtrykke sig hensigtsmæssigt inden for gængse, sociale omgangsformer
- udtrykke sig uformelt, mundtligt og skriftligt
- afpasse udtryksformen efter modtager, situation og teksttype
- anvende grundliggende viden om teksters opbygning og sammenhæng inden for almindelig forekommende teksttyper
- anvende et tilstrækkeligt og forholdsvis præcist ordforråd inden for gængse emneområder
- anvende synonyme eller omskrivninger, når ordforrådet ikke er tilstrækkeligt
- anvende ofte forekommende faste vendinger og kulturbundne udtryk, således at kommunikationen lykkes
- udtale tysk forståeligt, herunder med en udtale og intonation, der ligner britisk
- anvende viden om centrale grammatiske områder, når fokus er på den sproglige form
- anvende retstavning og tegnsætning så præcist, at meningen i en tekst bliver tilstrækkelig tydelig

Sprogtilegnelse:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- udnytte de muligheder der er for at anvende tysk uden for skolen
- anvende strategier i forbindelse med kommunikation, først og fremmest omskrivning, overbegreber og synonyme
- vælge lyttestrategier i forhold til en given situation
- abstrahere fra en udtale, der adskiller sig fra den vante
- vælge læsemåde i forhold til teksttype og situation - anvende forskellige læsestrategier
- anvende ordbøger, grammatiske oversigter hensigtsmæssigt
- anvende viden om skriveprocessens faser - skrive fra idé til færdig tekst, herunder indsamle stof og disponere et indhold
- vælge arbejdsform i forhold til den foreliggende aktivitet eller opgave
- understøtte et sprogligt udtryk med praktisk-musiske udtryksformer

Kultur- og samfundsforhold:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- anvende viden om levevilkår, værdier og normer i tysktalende lande i arbejde med skønlitteratur, sagprosa og medier
- perspektivere tekster til egen kultur og til forhold i engelsktalende lande
- anvende tysk som et kommunikationsmiddel i mødet med tysktalende

Elevernes alsidige personlige udvikling:

Tyskfaget bidrager specielt til denne gennem det faktum, at selve det at tilegne sig et fremmedsprog, er en væsentlig faktor i udvikling af personlig, kulturel og folkelig bevidsthed.

Sprogfagene i almindelighed og tyskfaget i særdeleshed er centrale i skolens formålsbestemte opgave med at være bindeled mellem barnets lille lokale verden, det store nationale- og det endnu større internationale globale samfund.

Det overordnede mål for fremmedsprogundervisningen er at skabe en positiv attitude over for andre kulturer og derigennem opnå et andet perspektiv til ens egen kultur og ens eget sprog. Ethvert fremmedsprog der læres, giver mulighed for en ny tilgang til forståelse af det alment menneskelige og tilegnelsen af fremmedsprog giver en større vifte af muligheder for at udtrykke sine holdninger og følelser. Idet man lærer fremmedsprog, finder der en analog proces sted i tilegnelsen af ens modersmål, hvilket i høj grad har betydning for elevernes sproglige udvikling i de mindre klasser, bl.a. derfor påbegyndes fremmedsprogundervisningen allerede i 1. klasse.

På skolen anses det for væsentligt, at eleverne i løbet af skoletiden modtager mange og forskelligartede oplevelser gennem fællesaktiviteter og besøg.

Eleverne lærer af egen erfaring, hvorledes et aktivt fremmedsprog kan være nøglen til indsigt og mange forskelligartede oplevelser af høj kvalitet. Mødet med fremmede, at få sat navn på enkeltpersoner i stedet for grupperingens de andre og det deraf følgende personlige engagement, er alt sammen medvirkende til at opfylde den del af skolens målsætning, der retter sig mod et folkeligt fællesskab.

Det er skolens opfattelse, at oplæringen i brugen af fremmedsprog på alle planer er helt centralt, når skolen skal forberede eleverne til at leve i en globaliseret verden med frihed og folkestyre.

Undervisningsplan tysk

Kompetencemål efter 9. klasse:

Undervisningen giver mulighed for at:

- eleverne forstår hovedindhold i en alderssvarende mundtlig fortælling eller læsetekst uden at skulle kunne alle gloser.
- eleverne kan udtrykke sig forståeligt og sammenhængende skriftligt og kan overføre udsagnsordsbøjninger til deres skriftlige opgaver.
- eleverne kan samtale om kendte emner
- eleverne kan improvisere i mundtligt ukendte, dog stadigvæk overskuelige situationer.
- eleverne har udbygget deres fornemmelse for sproget således, at de er blevet endnu mere sikre i hvad der lyder rigtigt eller forkert på tysk.
- eleverne kan sammenholde eksempler fra tysk kultur med den danske kultur.
- eleverne kan udtale tysk korrekt.

Færdigheds- og vidensmål efter 3. klasse:

Undervisningen giver mulighed for at:

- eleverne behersker et ordforråd som omfatter ordgrupper fra dagligdagen.
- eleverne kan sige enkle ting om sig selv og kan stille andre elever enkle spørgsmål.
- eleverne kan de vers og digte, læreren præsenterer klassen for, udenad.

Færdigheds- og vidensmål efter 6. klasse:

Undervisningen giver mulighed for at:

- eleverne kan slå ord op selvstændigt og kan selvstændigt danne sætninger, mundtligt og skriftligt.
- eleverne kender de vigtigste udsagnsordsbøjninger og modalverber.
- eleverne kan anvende bøjninger rigtigt i enkle sætninger og grammatikøvelser.
- eleverne kender sammenhæng imellem lyde og stavning og anvender deres viden korrekt.
- eleverne forstår mundtligt sammenhængende sætninger om et kendt område.
- eleverne behersker nu mindst 10 spørgsmål på tysk, som de kan stille til en anden person.
- eleverne kan forstå og oversætte alderssvarende læsetekster.
- eleverne kan udtale tysk tydeligt.
- eleverne har skiftet bekendskab med den tyske kulturskat igennem fortællinger.

Færdigheds- og Vidensmål efter 9. klasse:

Undervisningen giver mulighed for at:

- eleverne behersker de regelmæssige/uregelmæssige bøjninger igennem tiderne.
- eleverne kan anvende kasus i grammatikøvelser og har kendskab til sætningsopbygning.

- eleverne kan skrive en sammenhængende tekst eller historie på tysk.
- eleverne har et aktivt ordforråd, som omfatter det daglige liv.
- eleverne kan samtale om kendte emner.
- eleverne kan i en overskuelige ramme improvisere en samtale om et ukendt emne.
- eleverne forstår det væsentlige i en læsetekst og i mundtlige fortællinger indenfor kendte og ukendte emner.
- eleverne har viden om tyske historiske forhold og samfundsmæssigt aktuelle spørgsmål.
- eleverne udtaler tysk korrekt.
- eleverne har udvidet deres kendskab til den tyske kultur.